

Danske Translatører har med forundring registeret, at en række partier bag Vækstpakke 2014 ønsker at ophæve lov om translatører og tolke. I begrundelsen for lovforslaget anføres det, at et af formålene med vækstpakken er at "lette markedsadgangen og fjerne unødvendige barrierer m.v. for en række mindre erhverv".

Vi kan på ingen måde se, hvordan en afskaffelse af translatørautorisationen skulle kunne lette markedsadgangen for virksomheder, og mener heller ikke, translatørernes eksistens udgør en speciel barriere for mindre erhverv. Samtidig vil det af nedenstående fremgå, at der i dag ikke eksisterer barrierer for at gå ind på oversættermarkedet, hvis det er den markedsadgang, der henvises til i forslaget.

Det nævnes også i begrundelsen for lovforslaget, at translatører har en konkurrencefordel i kraft af deres beskikkelse.

Vi mener, en sådan eventuel konkurrencefordel er meget lille på det særdeles konkurrenceprægede marked for oversættelser, der for langt den største dels vedkommende betjenes af oversættere uden translatørbaggrund – og i vid udstrækning af udenlandske lavprisudbydere. Samtidig opvejes denne påståede konkurrencefordel helt klart i rigeligt mål af den beskyttelse, autorisationen giver både små og store erhverv samt hele retssystemet i form af transparens med hensyn til oversætteres kvalifikationer. Det har altid været vores opfattelse, at autorisationen var til gavn for og beskyttelse af *brugerne*, som i kraft af autorisationen har kunnet finde frem til oversættere med en unik akademisk baggrund i erhvervssprog (økonomi, jura, teknik osv.) og samtidig let og ubesværet og mod betaling af omkring 300 kroner for en bekræftelsespåtegning har kunnet få oversatte dokumenter gjort retsgyldige i både Danmark og udlandet. Dette system har fungeret gnidningsløst i mange år, og lignende systemer er nu indført i mange andre lande, herunder de fleste medlemsstater i EU.

Argumentet om at sikre fri adgang til erhvervet må underordnes ønsket om at sikre brugerne og retssikkerheden. I øjeblikket kan enhver nedsætte sig som oversætter i Danmark (også udenlandske statsborgere) og i princippet udføre oversættelsesopgaver, som mange vil betegne som translatøropgaver. De kan også få deres oversættelser notarpåtegnet. Derved er forslagsstillernes ønske om at give andre aktører med relevant uddannelsesmæssig baggrund og erhvervsmæssige kvalifikationer adgang til at udføre de samme opgaver allerede opfyldt i vid udstrækning. Forslaget sikrer dog ikke, at det kun er personer med en sproguddannelse eller anden uddannelse, der oversætter dokumenter, idet alle kan få deres underskrift notarpåtegnet. Desuden er det nedfældet i lov om translatører og tolke, at translatører har tavshedspligt. Det betyder, at brugerne af oversættelser ikke skal bruge tid og administrative kræfter på at udfærdige og indhente fortrolighedserklæringer.

Det er alene brugerne, der bestemmer, om der skal bruges en translatør, og det vil være urimeligt at fratage dem muligheden for at benytte det hævdundne og generelt accepterede system, vi har i dag. Til brugerne regnes både danske og udenlandske myndigheder.

Translatørbekræftede oversættelser kan umiddelbart forsynes med en apostillepåtegning i Udenrigsministeriets Legaliseringafdeling, hvilket er et krav i mange af Danmarks samhandelslande, som kræver brug af autoriserede oversættere og ikke accepterer en legaliseret notarpåtegning. Afskaffes den danske autorisationsordning, vil mange af de oversættelser, der i dag bekræftes af translatører hjemmehørende i Danmark, uden tvivl blive sendt til oversættelse i udlandet. Der bliver altså tale om udflugning af erhvervet.

Det er ikke vores opfattelse, at dansk erhvervsliv eller danske advokatkrede har ønsket en ophævelse af autorisationsordningen, og vi savner en mere detaljeret begrundelse for, at vores erhverv ønskes fjernet med så kort varsel og på baggrund af anbefalinger fra en task force, der ikke synes at have den store indsigt i, hvordan det danske oversættermarked fungerer. Det virker ganske urimeligt på denne måde at skabe barrierer for medlemmer af et lille erhverv, som der burde være taget hensyn til efter ordlyden i den foreslåede vækstpakke. Afskaffelsen af autorisationen vil medføre øgede udgifter til annoncering og positionering for de oversættelsesudbydere, der har den erhvervsrelaterede, akademiske baggrund, som efterspørges af erhvervslivet og domstolene, men som i øjeblikket kæmper hårdt for at stå distancen i et højt fragmenteret marked præget af stor priskonkurrence og pres fra udenlandske udbydere.

Vi mener ikke, afskaffelse af autorisationen vil bidrage til øget vækst. Det vil snarere øge erhvervslivets og offentlige myndigheders administrative byrder og forsinke processerne, hvis der fremover skal bruges notarpåtegninger. Det vil ikke alene forringe accepten af de oversatte dokumenter, men vil uden tvivl gøre det nødvendigt at udvide antallet af notarer betydeligt og sikre lettere adgang til landets notarkontorer, hvis notarsystemet ikke skal blive en byrde for erhvervslivet og myndighederne. Dette må forudses at betyde en forøgelse af de offentlige udgifter, som formentlig ikke kan dækkes af de gebyrer, brugerne skal betale.

I øjeblikket er translatører ansat i bl.a. større advokat-, finans-, revisions- og produktionsvirksomheder samt hos en række danske myndigheder, ligesom der findes nogle hundrede selvstændige translatører, som betjener de virksomheder, der kun lejlighedsvist har brug for translatøroversatte dokumenter.

Et af translatørernes store arbejdsområder er oversættelse af dokumenter til brug i retssager i Danmark og udlandet. Mange dommere ved de danske domstole kræver, at parterne leverer translatøroversatte dokumenter for at undgå diskussion om fortolkningen af ordlyden i en udenlandsk tekst. Det må anses for meget tvivlsomt, at der er tid til at verificere de enkelte oversætteres uddannelsesmæssige baggrund i hvert enkelt tilfælde, endsize at det kan undgås, at parterne bestrider de kompetencer, en oversætter valgt af modparten har. Også på dette punkt fungerer translatørbeskikkelsen som en garanti for brugerne – og domstolene.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at translatører også fungerer som tolke ved de danske domstole og ofte foretrækkes af både dommere og advokater på grund af deres indsigt i juridiske forhold og juridisk terminologi opnået gennem deres kandidatuddannelse eller sikret med deres translatøreksamen, ligesom mange civile sager mellem erhvervsvirksomheder kræver betydelig indsigt i økonomiske forhold, hvilket også er en del af en translatørs baggrund. Der findes i øjeblikket ikke andre uddannelser, der giver de samme kompetencer inden for både oversættelse og tolkning som translatøruddannelsen, hvilket er endnu en grund til at fastholde den gennemsigtighed, der skabes af beskikkelsen.

Som nævnt ovenfor kræves der i udlandet bekræftede oversættelser af en lang række dokumenter både fra privatpersoner og virksomheder, og det er – som ligeledes nævnt – ikke tilstrækkeligt med en notarpåtegning. Der er simpelthen strenge krav om oversættelser foretaget af en autoriseret oversætter, som er opført i et centralt offentligt register. For privatpersoners vedkommende drejer det sig bl.a. om eksamenspapirer, ægtepagter, skilsmissepapirer og testamenter, mens virksomheder mødes med krav om bekræftede (og ofte legaliserede) oversættelser af stiftelsesoverenskomster, vedtægter, regnskaber, dokumentation af tegningsrettigheder m.v.

Også de danske myndigheder anvender i øjeblikket translatører til oversættelse af stævninger, anmodninger om udlevering af personer til strafforfølgelse osv., ligesom flere styrelser kræver autoriserede oversættelser af udenlandske dokumenter til brug i Danmark.

Vi tvivler på, at disse nuværende brugere vil føle sig trygge ved oversættelser udført af en oversætter uden relevant uddannelsesmæssig baggrund, som ifølge lovforslaget fremover blot skal gå til en notar for at få en oversættelse gjort til en bekræftet oversættelse. Notarpåtegningen melder jo intet om den pågældende oversætters baggrund og relation til rekvirenten af oversættelsen. Der bliver med andre ord tale om et helt igennem uigennemsigtigt system med righoldige muligheder for at pynte på indholdet af en tekst, for ikke at tale om de fejl, en person uden relevante kompetencer uforvarende kan komme til at begå. Det vil være en uoverkommelig administrativ opgave for modtagerne af en notarpåtegnet oversættelse at kontrollere oversætterens uddannelsesmæssige baggrund.

Desuden vil hasteoversættelser formentlig blive en saga blot, da notarkontorerne i dag ofte har lange ventetider.

Hvis afskaffelsen af autorisationen bliver en realitet, bør det ikke længere være muligt for nogen at anvende betegnelsen translatør. Der vil i så fald blive tale om at give nuværende oversættere uden nogen uddannelsesmæssig baggrund en uberettiget konkurrencefordel, fordi der også fremover vil være visse forventninger knyttet til titlen i brugerkredse. Det vil være i direkte modstrid med intentionerne bag forslaget, og der vil derfor ikke være anden udvej end at tilrette de love, bekendtgørelser osv., hvor der henvises til translatører.

Vi håber dog, at forslagsstillerne vil indse det fra et brugersynspunkt urimelige i at ophæve lov om translatører og tolke og dermed afskaffe autorisationen.

Det er i vores kontakt med diverse politikere blevet nævnt, at det kunne være en mulighed at erstatte translatørbeskikkelsen med en certificeringsordning. Der nævnes ikke noget om, hvem der tænkes at skulle administrere en sådan ordning, eller hvordan den skulle fungere. I de lande, der i øjeblikket har certificeringsordninger (fx Storbritannien og Irland), kan de certificerede oversætteres produkter ikke direkte opnå retsgyldighed, og det er også svært at se, hvordan en sådan dansk ordning skulle kunne hjælpe dansk erhvervsliv i højere grad end translatørautorisationen.

Vi forstår til dels det fremførte synspunkt om, at translatørbeskikkelsen ikke bør udstedes på baggrund af et eksamensbevis alene (selvom det jo forholder sig på samme måde med andre autorisationer), og vi er villige til at drøfte en ordning, hvor der kræves dokumenteret erfaring og en tilkendegivelse om tilstrækkelig kompetence fra andre udøvere af erhvervet, før beskikkelsen udstedes.

Men helt af afskaffe autorisationen vil være komplet uhensigtsmæssigt, og forslaget bør under alle omstændigheder gøres til genstand for nærmere undersøgelser.

Samtidig gør vi opmærksom på EU-direktiv 2010/64/2010 om retten til oversættelse og tolkning i straffesager. Hvis det danske retsforbehold ophæves, vil Danmark skulle implementere dette direktiv, der bl.a. kræver, at medlemsstaterne bestræber sig på at oprette et eller flere registre over uafhængige tolke og oversættere med passende kvalifikationer. Sådanne registre skal stilles til rådighed for advokater og relevante myndigheder. Det vil således være nødvendigt for Danmark at have et officielt, centralt register i stil med det nuværende CVR-register. Hvorfor afskaffe noget, der fungerer, for blot at skulle indføre et tilsvarende system senere hen?

Afslutningsvis vil vi gerne nævne, at vi mener, forslaget formentlig vil have en effekt, der strider mod ønsket om at gøre tingene lettere for små erhverv. Hvis translatørsystemet afskaffes, kan store virksomheder formentlig finde frem til personer med relevante sproglige kompetencer og relevant baggrundsviden, som de så kan ansætte. Derimod kan små virksomheder, heriblandt iværksættervirksomheder, som ikke har råd til at have en sprogekspert ansat, få svært ved at finde nogen, der formår at formidle deres budskaber sprogligt korrekt og dermed hjælpe dem ind på de udenlandske markeder. I den forbindelse skal man også huske på, at engelsk ikke åbner alle døre. I vores naboland Tyskland vil myndighederne aldrig kommunikere på engelsk, og det samme gør sig generelt gældende i en lang række andre lande.

Dette kombineret med regeringens ønske om at skære ned på en lang række sproguddannelser gør det særdeles vigtig at fastholde translatørsystemet og fremme uddannelse af flere translatører – også i sprog som arabisk og kinesisk, som der i øjeblikket er stor efterspørgsel efter.

For DANSKE TRANSLATØRER

[Mette Aarslew](#)

Formand

PS

Vi vedhæfter resultaterne af en hastigt foretaget rundspørge blandt vores medlemmer om antallet af udførte bekræftede oversættelser. Nogle medlemmer har medsendt kommentarer til forslaget.

PPS

Desuden henviser vi til Facebook-siden Bevar Translatørautorisationen, som omkring 1000 personer 'synes godt om' samt til underskriftindsamlingen med samme navn på [Skrivunder.net](#), hvor 2.024 personer i skrivende stund har givet deres underskrift. Siden indeholder også en række kommentarer, bl.a. fra advokater i udlandet.

PPPS

Endelig henviser vi til rapporten "The status of the translation profession in the European Union", som blev udgivet i 2012 på foranledning af Europa-Kommissionen. Det fremgår af denne rapport, at der er brug for flere autorisationsordninger, og rapporten indeholder et kort, som viser de EU-lande, der har autorisationsordninger. Rapporten synes desværre at være det danske embedsværk ubekendt, men den kan læses på dette link:

http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/studies/translation_profession_en.pdf.